

CIRKULÄR 15:28

Ekonomi och styrning
Anders Folksson m.fl.

EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Preliminära utfall av 2016 års kommunala utjämnings- system och LSS-utjämning

I detta cirkulär presenterar Sveriges Kommuner och Landsting (SKL):

- SCB:s preliminära utfallsberäkning av det kommunalekonomiska utjämnings-systemet 2016
- SCB:s preliminära utfallsberäkning av LSS-utjämningen 2016
- Ny statsbidragsram och regeringens fastställda uppräkningsfaktorer
- Nya instruktioner till modellen ”Skatter & bidrag”

Det definitiva utfallet för 2016 års utjämning kommer att presenteras av SCB den 17 december.

Utjämningsystemet, preliminära beräkningar 2016

Inkomstutjämning

På flera punkter skiljer sig SCB:s beräkningar mot de som presenteras i detta cirkulär.

SCB:s beräkning av inkomstutjämningen bygger på det preliminära taxeringsutfallet 2015 (inkomstår 2014) som uppgår till 3,23 procent, medan SKL, i de kommunspecifika beräkningarna (Excel-filen ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028”), använder SKL:s augustiprognos på den definitiva taxeringen, 3,2 procent för inkomstår 2014.

Vidare använder sig SCB av folkmängden per den sista juni 2015 för att räkna ut skattekraften. I filen ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028” har SKL räknat med en prognos på befolkningen per den 1 november 2015.

Skillnaden mellan SCB:s och SKL:s bedömningar resulterar i olika nivåer på den garanterade skattekraften i riket, vilket påverkar kommunens avgift respektive bidrag i inkomstutjämningen. Den garanterade skattekraften per invånare blir lägre med SKL:s bedömning men totalsumman kan ändå öka jämfört med SCB, beroende på hur befolkningsuppgifterna skiljer sig åt.

Sveriges Kommuner och Landsting

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20

Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50

Org nr: 222000-0315, info@skl.se, www.skl.se

Såväl SKL:s som SCB:s beräkningar tar hänsyn till att inkomstutjämningsavgiften för kommuner med skattekraft överstigande 115 procent av medelvärdet höjs. Inkomstutjämningsavgiften för de femton avgiftskommunerna ökar därmed.

Det slutliga utfallet av inkomstutjämningsavgiften för år 2016 kommer att fastställas under december månad. Det som återstår att uppdatera är utfallet av beskattningsbar inkomst 2014 samt kommunens folkmängd per den 1 november 2015 och nya länsvisa skattesatser i samband med skatteväxlingar.

Kostnadsutjämningsavgiften

SCB har publicerat det preliminära utfallet för kostnadsutjämningsavgiften den 1 oktober. SCB har denna gång utökat antalet variabler som redovisas. Detta ger större möjligheter för kommuner att själva beräkna vad som påverkar utfallet i de olika delmodellerna.

Kommunens preliminära bidrag eller avgift framgår av filen ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028” rad 22. Regeringen meddelade i budgetpropositionen att delmodellerna för individ- och familjeomsorgen och förskolan inte kommer att förändras 2016.

Jämfört med prognosen från april har två uppdateringar gjorts. Dels har verksamheternas nettokostnader fastställts utifrån verksamhetskostnaderna på riksnivå från bokslut 2014 som räknats upp till 2016 års nivå med hjälp av nettoprisindex. I aprilprognosen underskattades kostnadsutvecklingen för grundskolan med ungefär 500 kronor per invånare. Det medför att bidragskommuner i grundskolemodellen får ett större bidrag än i aprilprognosen och avgiftskommunerna får en högre avgift. Dels har variabeln Ekonomiskt bistånd längre än sex månader i delmodellen för individ- och familjeomsorg uppdaterats. Denna variabel har stor påverkan på delmodellens utfall och uppdateringen medför upp till 400 kr/invånare i förändrat utfall.

Eftersläpningseffekter är inte inkluderade i modellen

I filen ”Prognosunderlag 2015–2019 15028” redovisas kommunens bidrag/avgift i kostnadsutjämningsavgiften exklusive eventuell ersättning för eftersläpningseffekter. Detta innebär att de kommuner som är aktuella för ersättning för eftersläpning (tabell 1) hanterar denna post separat. Dessa kommuner måste ha haft en genomsnittlig befolkningsökning de senaste fem åren (2010 till 2014) som överstiger 1,2 procent. För att erhålla ersättning under bidragsåret 2016 krävs även att befolkningen i dessa kommuner ökar med 1,2 procent mellan 2014 och 2015.

Om kriteriet för befolkningsökning 2014–2015 uppfylls kommer det totala utfallet i kostnadsutjämningsavgiften att förbättras för dessa kommuner. I SCB:s preliminära kostnadsutjämningsavgift ingår såväl ersättning för eftersläpning som finansieringen av densamma. I filen ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028” har eventuell ersättning för eftersläpning tagits bort, men finansieringen ligger kvar. Beloppet kan dock förändras beroende på utfallet i befolkningsstatistiken.

I tabell 1 finns SCB:s preliminära bedömning av ersättningen för eftersläpningseffekter för de kommuner vars befolkningsökning överstiger gränsvärdet 1,2 procent i snitt mellan 2010 och 2014. Mellan november 2014 och juni 2015 är gränsvärdet 0,8 procent.

Tabell 1. Kommuner aktuella för eventuella eftersläpningsersättningar samt SCB:s bedömning av den preliminära ersättningen

Kronor per invånare respektive procent

Kommun	Eftersläpnings-effekter (kr/inv)	Genomsnittlig årlig procentuell förändring 2010–2014	Procentuell förändring 20141101–20150630	Kommun	Eftersläpnings-effekter (kr/inv)	Genomsnittlig årlig procentuell förändring 2010–2014	Procentuell förändring 20141101–20150630
Sundbyberg	998	3,33%	3,09%	Järfälla	432	1,58%	1,71%
Sigtuna	8	2,62%	0,82%	Vallentuna	113	1,58%	1,04%
Solna	0	2,28%	0,56%	Malmö	34	1,54%	0,87%
Knivsta	915	2,21%	2,70%	Täby	0	1,41%	0,41%
Stockholm	0	1,91%	0,54%	Fagersta	0	1,39%	0,66%
Botkyrka	0	1,90%	0,52%	Värmdö	228	1,36%	1,29%
Sollentuna	0	1,83%	0,65%	Göteborg	0	1,31%	0,65%
Huddinge	0	1,77%	0,61%	Härryda	1	1,30%	0,80%
Strömstad	284	1,74%	1,45%	Tyresö	324	1,29%	1,50%
Upplands-Bro	0	1,71%	0,78%	Ekerö	0	1,25%	0,78%
Södertälje	16	1,69%	0,83%	Örebro	0	1,24%	0,71%
Upplands Väsby	0	1,68%	0,67%	Lund	0	1,24%	-0,59%
Lomma	173	1,66%	1,18%	Uppsala	0	1,24%	0,16%
Haninge	129	1,66%	1,09%	Eskilstuna	0	1,21%	0,76%
Nacka	120	1,61%	1,08%				

Utfallet av eftersläpningsersättningar kommer att fastställas i SCB:s definitiva beräkning som kommer den 17 december.

Strukturbidrag

Som ovan nämndes kommer inkomstutjämningsavgiften att höjas. Det särskilda strukturbidrag som infördes 2014 som kompensation för avgiftssänkningen i inkomstutjämnings tas därför bort från och med 2016. Detta innebär att strukturbidraget för inkomstutjämnings samtliga bidragskommuner minskas med 104 kronor per invånare. För att balansera det ökade avgiftsuttaget från avgiftskommunerna minskas det generella statsbidraget med 850 miljoner kronor 2016.

Införandebidrag

Ett nytt införandebidrag införs för att kompensera de kommuner som förlorar mer än 250 kronor per invånare på avgiftshöjningen i inkomstutjämningen. Elva kommuner får ett införandebidrag som inkluderar införandebidragets påverkan på regleringsposten, som försämras med 62 kronor per invånare 2016, 21 kr/inv. 2017 och 3 kr/inv. 2018. Därutöver finns införandebidraget som beaktar 2014 års förändringar av utjämningsystemet.

I tabell 2 nedan beskrivs effekterna av 2016 års ändring av inkomstutjämningen för en kommun som får bidrag i inkomstutjämningen.

Tabell 2. Effekt av 2016 års förändringar för en bidragskommun

Kronor per invånare

Kommunens inkomstutjämningsbidrag	0
Ökad regleringspost pga. inkomstutjämningen	126
Minskat anslag pga. slopat särskilt strukturbidrag	-86
Ökad regleringspost pga. slopat särskilt strukturbidrag	89
Kommunens särskilda strukturbidrag bort	-104
Finansiering införandebidrag	-62
Nettosumma	-37

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten för åren 2016 till 2019 (tabell 3 och 4). Bedömningen bygger på:

- Vår skatteunderlagsprognos, som påverkar omslutningen i inkomstutjämningen.
- Förändringar av anslaget kommunalekonomisk utjämning i BP2016.
- Förändringar i utjämningsystemet enligt BP2016.
- Skillnader jämfört med SCB:s beräkningar beror på till stor del på att SCB använder sig av folkmängden per den sista juni 2015 medan vi använder en prognos på befolkningen per den 1.11. 2015. Utfallet i inkomstutjämningen påverkas också av att SCB:s beräkning bygger på det preliminära taxeringsutfallet 2015 per september (3,23 procent). Vi använder förbundets augustiprognos på den definitiva taxeringen, 3,2 procent.

Tabell 3. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2016 till 2019

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Inkomstutjämnning, netto (+)	62 549	65 301	68 108	70 968
Strukturbidrag (+)	1 065	1 081	1 097	1 110
Införandebidrag (+)	784	260	34	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	64 407	66 642	69 239	72 079
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	64 124	64 561	64 625	64 689
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-282	-2 081	-4 614	-7 389

Tabell 4. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2016 till 2019

Kronor per invånare

	2016	2017	2018	2019
Inkomstutjämnning, netto (+)	6 338	6 519	6 699	6 899
Strukturbidrag (+)	108	108	108	108
Införandebidrag (+)	79	26	3	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	6 526	6 653	6 811	7 007
Ramanslag (-) (Utgift för staten) (2)	6 498	6 445	6 357	6 289
Differens → Regleringspost (2)-(1)	-29	-208	-454	-718

Slutavräkning 2016

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2015 och 2016 uppgår till 5,0 respektive 5,3 procent, enligt *Budgetpropositionen för 2016*. Uppräkningsfaktorerna innebär en lägre uppräkningsfaktor än förbundets augustiprognos som uppgår till 4,8 respektive 5,6. Regeringens lägre bedömning gör att vår prognos på slutavräkningen 2016 blir positiv med 41 kr per invånare den 1.11.2015.

Preliminärt utfall i LSS-utjämnningen år 2016

SCB har skickat ut preliminära beräkningar till kommunerna över bidrag och avgifter för LSS-utjämnningen för 2016. Regeringen har även i år beslutat att uppdaterat beräkningen av personalkostnadsindex med uppgifter från RS 2014.

Jämfört med prognos 2 som förbundet skickade ut i juni (cirkulär 15:18) har förändringar skett beroende på ett fåtal rättningar i underlaget för utjämnningen, både i Räkningskapsammandraget och i verksamhetsstatistiken. Utöver att ge effekter för de berörda kommunerna påverkar detta även den riksgenomsnittliga kostnaden och standardkostnaden för riket. Dessutom kan uppdaterade befolkningssiffror till 2015-06-30 ge differenser för enskilda kommuner. Skillnaderna mot de tidigare prognoserna finns redovisade i tabell 5 i SCB:s utskick. Även differenserna mot vår första prognos i april

(cirkulär 15:15) är relativt små för de kommuner där beräkningen baserades på preliminära siffror från RS 2014.

I slutet av december kommer SCB ut med en ny prognos där befolkningsuppgiften är uppdaterad till den 1 november. Fram till den 15 februari nästa år då Skatteverket fattar beslut om bidrag och avgifter för år 2015 kan förändringar ske som påverkar uppgifterna om bidrag och avgifter per kommun, förhoppningsvis med smärre differenser.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2015–2019

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag K 2015–2019” på vår webbplats på nedanstående länk: <http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>

Genom att i Excel-filen skriva in den egna kommunkoden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sin kommun.

I prognosunderlaget redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2015–2019. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via nedanstående länk:

<http://skl.se/ekonomijuridikstatistik/ekonomi/budgetochplanering/statsbidragsspecificering.1403.html>

Obs! Eftersom kompensationen för sociala avgifter inte ingår i anslaget för kommunalekonomisk utjämning under 2015 ingår inte kompensationen i modellen skatter och bidrag eller i prognosunderlaget för 2015. Från och med 2016 ingår det dock i beräkningarna.

Från och med 2012 redovisas även intäkter från fastighetsavgiften i prognosunderlaget. Fastighetsavgiften påverkas inte av våra skatteunderlagsprognoser.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 15:23) beror på:

- Preliminär kostnadsutjämning 2016
- Preliminärt utfall i LSS-utjämningen år 2016
- Preliminärt taxeringsutfall september
- Ny statsbidragsram
- Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer
- Förändringar i utjämningsystemet enligt BP2016

Skillnader jämfört med SCB:s beräkningar beror på till stor del på att SCB använder sig av folkmängden per den sista juni 2015 medan vi använder en prognos på befolkningen per den 1.11. 2015.

SCB:s beräkning av inkomstutjämningsbyggen bygger på det preliminära taxeringsutfallet 2015 (inkomstår 2014) för september (3,23 procent). Vi använder förbundets prognos på den definitiva taxeringen, 3,2 procent.

Beräkningarna bygger i övrigt på 2015 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen.

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Kommuner som använder den förenklade uppdateringen laddar ner filen:

Uppdateringsfil-15028nr5.xls

från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen manuellt behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. För att ändra i modellen *måste man ta bort bladets skydd*. Detta görs genom att man går längst upp på skärmen till meny Granska och väljer Ta bort bladets skydd och på frågan om lösenord skriver ”kommun”.

- Skriv in regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2015 och 2016 i cellerna C8–D8. Dessa uppgår till 5,0 för år 2015 och till 5,3 för år 2016.
- Skriv in kommunens preliminära taxering 2015 (inkomstår 2014) i cellen C20. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028”, cell C48.
- Skriv in ny statsbidragsram för åren 2016 till 2019 i cellerna D32–G32. Beloppen är: 64 124,418; 64 561,359; 64 625,359; 64 689,359 Obs! Kompensationen för sociala avgifter ingår inte i anslaget för kommunalekonomisk utjämning under 2015.
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2016 till 2019 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 62 549,429; 65 301,368; 68 108,094; 70 968,408
- Skriv in det överskjutande beloppet för kostnadsutjämningsbidraget i cell D39. Beloppet är 7,797
- Skriv in beloppen för strukturbidrag åren 2016 till 2019 i cellerna D42–G42. Beloppen är: 1 065,045; 1 081,044; 1 097,163; 1 110,115
- Skriv in beloppen för införandebidrag åren 2016–2018 i cellerna D45–F45. Beloppen är: 784,339; 259,737; 34,101
- Kommuner som betalar avgift i inkomstutjämningsbyggen måste ändra den länsvisa skattesatsen i cell D62. Kopiera värdet från cell D61.
- Kommuner som betalar avgift i inkomstutjämningsbyggen måste ändra den länsvisa skattesatsen i cell D62. Kopiera värdet från cell D61.
- Skriv in preliminär kostnadsutjämning 2016 i cell D65. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028”, cell D22. Eventuell formel ska skrivas över. Kommuner som kan komma ifråga för eftersläpningsersättning (se tabell 1) ska, liksom

tidigare, ha en formel i denna cell. Formeln ska lyda
=xxxx + (OM(N5>2;'Blad 6 Befolkningsförändringar'!D92;0))
där xxxx = kostnadsutjämning 2016 enligt prognosunderlaget.

- Skriv in preliminär LSS-utjämning 2016 i cell D68. Värdet hittar du i ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028”, cell D26. Eventuell formel ska skrivas över.

Följande ändringar måste göras i **blad 5 Struktur o införandebidr:**

- Kommuner som haft ett särskilt strukturbidrag under 2014–2015 ska ange 0 i cell H15.
- Kommuner som får införandebidrag avseende 2016 års förändringar måste ändra cellerna H26–K26. Värdena finns i ”Prognosunderlag K 2015–2019 15028”, cellerna D25–G25.

Dessutom måste följande ändringar göras i **blad 1 Totala intäkter:**

- Skriv in Sveriges Kommuner och Landstings prognos över avräkningen på 2016 års inkomster i cell I32 (41 kr/inv.).

Efter att ha gjort ändringen *bör skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet ”kommun”.

Gör som 300 andra kommunalekonomer: Prenumerera gärna på nyheter från www.skl.se, området Ekonomi och statistik. Under vårt område Ekonomi (under Ämnen) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Anders Folkesson (utjämningsystemet, statsbidrag) 08-452 73 37, Måns Norberg (utjämningsystemet, statsbidrag) 08-452 77 99, Peter Sjöquist (LSS-utjämning) 08-452 77 44, Mona Fridell (modellen ”Skatter & bidrag”) 08-452 79 10. Alla kan nås via e-post på mönstret: foramn.efternamn@skl.se .

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Anders Folkesson

Bilagor

”Prognosunderlag K 2015–2019 15028”, finns på vår webbplats på följande länk:
<http://www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx>